

Khủng hoảng kinh tế sẽ đến từ Trung Hoa

Khuất Phong Nguyễn Đình Phùng

Nền kinh tế của các quốc gia trên toàn cầu hiện đã lệ thuộc vào nhau quá nhiều và một biến động tại quốc gia này sẽ ảnh hưởng dây chuyền đến nhiều quốc gia khác, không phải đợi chờ hàng tháng hay cả năm như những thập niên trước, nhưng chỉ cần một vài ngày, hay chỉ vài giờ! Như việc thị trường chứng khoán trên toàn cầu xuống dốc thê thảm ngày thứ ba 27 tháng 2 vừa qua cho thấy hệ thống kinh tế đã toàn cầu hóa và ảnh hưởng hỗ tương càng ngày càng nhiều.

Sự kiện bắt đầu bằng thị trường chứng khoán tại Thượng Hải đột nhiên mất giá khoảng 9% trong ngày hôm trước. Qua đêm, thị trường chứng khoán tại Âu Châu xuống dốc theo và khi thị trường chứng khoán tại Wall Street bắt đầu stock tụt nhanh thảm hại với chỉ số Dow Jones xuống hàng 500 điểm chỉ trong vài giờ. Cộng thêm với những lo âu về thị trường địa ốc đang mất giá nặng và cựu chủ tịch ngân hàng liên bang là Alan Greenspan cho rằng Hoa Kỳ có thể sẽ đi vào suy thoái kinh tế cuối năm nay, Wall Street hoảng sợ và các nhà đầu tư bán tổng bán tháo stock bỏ của chạy lấy người! Mặc dù các viên chức chính quyền như chủ tịch Federal Reserve đương nhiệm là Bernanke trấn an cũng như bộ trưởng kinh tế tuyên bố kinh tế Hoa Kỳ vẫn mạnh, các nhà đầu tư vẫn không tin tưởng nhiều và đến cuối tuần, các chỉ số chứng khoán mất đi từ 4 đến 5% giá trị.

Đĩ nhiên khi thị trường chứng khoán lên quá nhanh trong vòng vài năm nay, việc đi xuống là điều dễ xảy ra, thường được coi là cơ chế tự điều chỉnh và có thể stock sẽ lên lại. Nhưng điều quan trọng và đặc biệt cho việc xáo trộn thị trường chứng khoán khắp nơi trong tuần lễ vừa qua là đầu dây mối nhợ cho biến cố này đã bắt nguồn từ Thượng Hải của Trung Hoa. Điều này chứng tỏ Trung Hoa đã trở thành một lực lượng đáng kể cho tài chính của thế giới và có tầm ảnh hưởng quan

trọng không kém gì Hoa Kỳ. Trước kia câu nói tự hào của giới tài chính Hoa Kỳ là khi nền kinh tế Hoa Kỳ bị cảm hắt hơi sổ mũi, kinh tế toàn cầu sẽ bị lây nặng hơn là sưng phổi! Nhưng biến cố hôm thứ ba 27 tháng 2 cho thấy, khi Thượng Hải bị cảm ho hen, thị trường chứng khoán khắp nơi kể cả Hoa Kỳ cũng bị khò khè khó thở theo ngay!

Lý do thị trường chứng khoán Thượng Hải xuống dốc vì trước đó đã lên nhiều quá. Chỉ trong vài tháng đầu năm 2007, stock của một số công ty Trung Hoa tại đây đã gia tăng giá trị hàng 80-100%. Dân Tàu hiện nay đang lên cơn sốt chơi stock, giống như dân Mỹ trước đây chơi kiểu daytrading hồi năm 2000. Việc thị trường chứng khoán Trung Hoa có đi xuống hàng 9-10% trong một ngày cũng là điều dễ hiểu và bắt buộc phải xảy ra, như việc quả bóng thị trường chứng khoán của Hoa Kỳ đã bị vỡ mấy năm trước. Tuy nhiên điểm khác biệt là trái với hệ thống tư bản tự do tại Hoa Kỳ, nền kinh tế tài chính và thị trường chứng khoán tại Trung Hoa vẫn có bàn tay của chính quyền kiểm soát. Nên chính phủ của Hồ Cẩm Đào sẽ không bao giờ để cho một sự sụp đổ của thị trường chứng khoán có thể xảy ra như tại Hoa Kỳ và sẽ nhảy vào can thiệp bằng cách tung tiền vào mua stock để giữ giá trị không cho xuống quá nhiều. Hơn nữa phần lớn các công ty có tên trên thị trường chứng khoán tại Thượng Hải là những công ty quốc doanh, hoặc có đa số trên 50% stock do chính phủ nắm giữ, nên việc chính quyền thao túng giá cả là điều dễ dàng không như tại Hoa Kỳ hay Tây Âu.

Vấn đề được đặt ra là tuy Trung Hoa phát triển kinh tế hơn 10% mỗi năm, nhưng khi phát triển quá nhanh dễ bị nóng quá độ gọi là overheating và dễ đem đến lạm phát, bế tắc kinh tế vì phát triển không đều, hạ tầng cơ sở không theo kịp hay hệ thống ngân hàng, tài chính không đủ khả năng cung ứng..., dễ đem đến khủng hoảng kinh tế. Kinh nghiệm trước đây trong vụ khủng hoảng kinh tế Á Châu hàng 10 năm trước khi Thái Lan phá giá đồng baht và ảnh hưởng dây chuyền

lan tràn khắp vùng đã làm kinh tế Đông Nam Á suy sụp hàng nhiều năm. Kinh tế Trung Hoa mạnh hơn nhưng có thể cũng sẽ đi vào con đường rối loạn do việc phát triển quá nhanh không kiểm soát nổi của chính phủ.

Một bằng chứng hiện nay là việc xây cất quá độ tại Trung Hoa có thể sẽ làm xứ này rơi vào tình trạng khủng hoảng do quả bóng địa ốc vỡ tung dẫn dắt đến khủng hoảng kinh tế. Một kinh nghiệm là Nhật Bản trong thập niên 80's đã đi vào suy thoái nặng sau khi quả bóng đầu tư vào đất đai tại xứ này vỡ tan. Trước đó, ước tính về giá trị của miếng đất tại hoàng cung Nhật Bản tại Tokyo còn nhiều hơn giá trị của toàn tiểu bang California! Sau khi địa ốc và thị trường chứng khoán của Nhật sụp đổ, kinh tế Nhật đã trì trệ đến gần 20 năm mãi đến bây giờ mới hồi phục lại được.

Trung Hoa hiện nay đang đi đúng vào bước trước này của Nhật. Việc đầu tư vào xây cất đã lên đến mức điên rồ như trên con đường từ Thượng Hải đến Tô Châu, những khu thương mại và cao ốc đã xây lên như nấm đại dài hàng trăm dặm đường, gần như hoàn toàn trống, không một bóng người vì không ai vào thuê! Nhưng tiền vẫn đổ vào xây cất, với dân Tàu tử xứ tại ngoại quốc mang tiền vào đầu tư và tiếp tục xây những building gần như bỏ không vì dân Tàu địa phương không đủ tiền để vào mua hay thuê! Tình trạng này dĩ nhiên không thể kéo dài vì sẽ đến lúc giá nhà cửa sụp đổ khi mọi người bán tổng bán tháo và quả bóng địa ốc vỡ tan!

Tình trạng kinh tế Trung Hoa hiện nay có thể coi như giả tạo vì lý do chính quyền Hồ Cẩm Đào cố hết sức để giữ vững cho đến kỳ thể vận hội Olympic năm 2008 sắp đến sẽ tổ chức tại Bắc Kinh. Trung Hoa rất hãnh diện vì được chọn để tổ chức Thế Vận Hội và coi đây là cơ hội để chính thức chứng tỏ mình đã trở thành cường quốc. Vì thế chính quyền Trung Hoa sẽ tìm đủ cách để giữ vững kinh tế không để cho khủng hoảng xảy ra vì không thể để mất mặt trước khi Thế Vận Hội bắt đầu vào mùa hè năm 2008. Tuy nhiên

càng can thiệp bao nhiêu và giá tạo để trấn an sẽ càng gây ra khủng hoảng nặng hơn khi các quả bóng địa ốc và chứng khoán nổ tung.

Một chiều hướng khác có khả năng làm kinh tế Trung Hoa chậm lại và đi vào suy thoái là hiện nay giá nhân công và giá đất đai để xây cơ xưởng tại Trung Hoa đã lên quá cao. Các xí nghiệp ngoại quốc trước kia đổ tiền vào đầu tư tại Trung Hoa đã bắt đầu chuyển hướng và tìm đến các quốc gia Đông Nam Á khác như Việt Nam, Thái Lan, Mã Lai, Nam Dương... Kinh tế Trung Hoa phần thịnh nhiều năm nay là nhờ số lượng tư bản đầu tư của ngoại quốc như Hoa Kỳ, Nhật, Tây Âu đổ vào quá nhiều. Nay nếu tư bản đầu tư ít đi, mức thăng tiến kinh tế sẽ chậm lại. Hơn nữa với mức chênh lệch về mậu dịch giữa Trung Hoa và Hoa Kỳ càng ngày càng gia tăng với phần lợi nghiêng quá nhiều về Trung Hoa, các phản ứng bảo vệ về mậu dịch của Hoa Kỳ như do Quốc Hội đòi hỏi sẽ xảy ra mạnh hơn và có khả năng làm hạn chế đồ nhập cảng từ Trung Hoa và ảnh hưởng nặng đến kinh tế của Trung Hoa. Lý do là phát triển kinh tế hàng 10% mỗi năm của xứ này phần lớn là nhờ xuất cảng. Hạn chế mậu dịch như việc đòi hỏi chính quyền Trung Hoa phải thả nổi đồng quan sẽ làm xuất cảng chậm lại vì khi đồng quan tăng giá trị, hàng hoá sẽ mắc hơn và khó bán sang Hoa Kỳ hơn trước.

Tuy nhiên những đạo luật ngăn chặn mậu dịch với Trung Hoa như do Thượng Viện hay Hạ Viện dự định sẽ đưa ra sẽ tạo nên những phản ứng dây chuyền tai hại và dễ làm khủng hoảng cả kinh tế toàn cầu. Vì nếu Hoa Kỳ bắt Trung Hoa phải thả nổi đồng quan và tạo những vòng đai chặn mậu dịch của Trung Hoa, xứ này sẽ trả đũa lại bằng cách bán hết những công khố phiếu Treasury bonds Trung Hoa hiện giữ hàng 500 tỷ Mỹ Kim. Khi đó thị trường Hoa Kỳ sẽ rối loạn ngay vì lãi suất sẽ tăng vùn vụt làm kinh tế Hoa Kỳ cũng rơi vào suy thoái. Ngoài ra giá cả hàng hoá hiện nay được rẻ là nhờ đồ nhập cảng của Trung Hoa, khi đồ Tàu bị hạn chế, mọi sự sẽ tăng giá lên ngay và lạm phát lại ngóc đầu dậy

gây ảnh hưởng tai hại cho kinh tế Hoa Kỳ.

Viễn ảnh này thực sự rất dễ xảy ra với cuộc bầu cử Tổng Thống sắp đến của Hoa Kỳ vào năm 2008. Vì cách hô hào tranh cử hữu hiệu nhất về kinh tế là bảo vệ công ăn việc làm cho dân Hoa Kỳ và đưa Trung Hoa làm bung xung đổ tội là điều các ứng cử viên nhiều phần sẽ làm để hốt phiếu. Như thế năm 2008 sắp đến sẽ là thời điểm cho những xáo trộn dễ gây ra khủng hoảng kinh tế cho toàn cầu. Những biến động sẽ đến từ Trung Hoa ngay sau kỳ Thế Vận Hội năm 2008 và có khả năng tạo ra khủng hoảng kinh tế nặng nề cho Trung Hoa do việc quả bóng địa ốc tại xứ này vỡ tung, dẫn dắt theo quả bóng chứng khoán cũng bể tan. Khủng hoảng tại Trung Hoa kèm thêm những hạn chế về mậu dịch do tân chính quyền tại Hoa Kỳ sau kỳ bầu cử năm 2008 đưa ra sẽ dễ dàng dẫn dắt đến khủng hoảng kinh tế cho cả toàn cầu với mức quan trọng và tâm tai hại không thua gì thời kỳ Great Depression của hồi đầu thế kỷ 20.

Khuất Phong Nguyễn Đình Phùng
<http://www.nguyendinhphung.com/>